

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТРАНСПОРТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПРОГРАМА

**додакового вступного випробування для вступу на навчання
для здобуття ступеня бакалавра
за спеціальністю 242 «Туризм» (освітня програма «Туризм»)
на перший (зі скороченим строком навчання) курс
на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста**

Київ 2019

Програму додаткового вступного випробування розроблено фаховою атестаційною комісією для проведення вступних випробувань для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм» (освітня програма «Туризм»).

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Питання, винесені на додаткове вступне випробування	5
Критерії оцінювання підготовленості вступників.....	11

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Додаткове вступне випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра передбачає перевірку здатності до участі у фаховому вступному випробуванні осіб, які вступають для здобуття ступеня бакалавра на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, здобутого за іншою (неспорідненою) спеціальністю.

Вступник допускається до подальшої участі у вступних випробуваннях за умови успішного проходження додаткового вступного випробування.

Програма додаткового вступного випробування для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 242 «Туризм» (освітня програма «Туризм») на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, здобутого за іншою (неспорідненою) спеціальністю, розроблена фаховою атестаційною комісією, містить питання з основ спеціальності, які стосуються сутності географії туризму та країнознавства, організації та технології туристської діяльності, організації екскурсійної діяльності.

Додаткове вступне випробування проводиться у письмовій формі.

Білет додаткового вступного випробування містить три питання за програмою додаткового вступного випробування, які передбачають надання вступником розгорнутої теоретичної відповіді. Відповіді на питання вступник наводить на бланках письмової відповіді.

Додаткове вступне випробування для вступу на навчання іноземних громадян проводиться у формі співбесіди.

Вступнику пропонують три питання за програмою додаткового вступного випробування, які передбачають надання вступником розгорнутої усної теоретичної відповіді.

ПИТАННЯ, ВИНЕСЕНІ НА ДОДАТКОВЕ ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

ГЕОГРАФІЯ ТУРИЗМУ ТА КРАЇНОЗНАВСТВО

1. Сучасний стан, географія і перспективи розвитку туризму в Україні. Особливості туроперейтингу в Україні. Стисла характеристика туристичних ресурсів України. Характеристика туристичної діяльності в Україні.

2. Географія активних видів туризму. Методика підготовки маршрутів з активними способами руху. Класифікація маршрутів, що використовуються в активному туризмі. Сучасний стан розвитку активного туризму в Україні.

3. Географія культурно-пізнавального та подієвого туризму. Культурно-пізнавальний туризм – визначення та напрями розвитку. Подієвий туризм – визначення та напрями розвитку. Історія та головні передумови розвитку подієвого туризму. Подієвий туризм в Україні.

4. Географія ділового туризму. Особливості організації ділового туризму в країнах світу. Головні світові тенденції у географії ділового туризму.

5. Географія міського сільського та екологічного туризму. Визначення, головні напрями та особливості розвитку міського, сільського та екологічного туризму. Особливості розвитку сільського туризму. Географія сільського туризму у країнах Європи. Екологічний туризм та його географія.

6. Туристичне країнознавство як наука. Предмет та основні завдання туристичного країнознавства. Географічне положення та кордони країн. Сучасна система країн світу та їхня типізація. Глобалізація. Міжнародна інтеграція. Регіоналізація: сучасні підходи до поділу світу та окремих країн на регіони.

7. Загальна характеристика країн Європи та Азії. Загальна характеристика Європи. Регіони Європи. Головні чинники та показники розвитку країн Європи. Сучасний стан і загальна характеристика країн Азії. Регіони Азії.

8. Процес рекреаційного та туристського районотворення. Процес рекреаційного та туристського районотворення та його характеристика. Рекреаційна оцінка території та формування рекреаційних районів. Туристичне районування території України. Географія міжнародного і внутрішнього туризму в країнах Європи. Загальна характеристика Європейського туристичного регіону.

Орієнтовні питання для додаткового вступного випробування

1. Характеристика туристичної діяльності в Україні.
2. Класифікація маршрутів, що використовуються в активному туризмі.
3. Сучасний стан розвитку активного туризму в Україні.
4. Визначення та напрями розвитку подієвого туризму.

5. Подієвий туризм в Україні.
6. Особливості організації ділового туризму в країнах світу.
7. Географія сільського туризму у країнах Європи.
8. Особливості розвитку сільського туризму.
9. Особливості розвитку екологічного туризму.
10. Особливості розвитку міського туризму.
11. Сучасна система країн світу та їхня типізація.
12. Головні чинники та показники розвитку країн Європи.
13. Головні чинники та показники розвитку країн Азії.
14. Процес рекреаційного районотворення та його характеристика.
15. Процес туристського районотворення та його характеристика.
16. Рекреаційна оцінка території та формування рекреаційних районів.
17. Географія міжнародного і внутрішнього туризму в країнах Європи.

Список рекомендованої літератури

1. Законодавство України про туризм і готельну справу : збірник офіційних текстів законів станом на 2 вересня 2012 року / Україна. Закони. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 242 с.
2. Безуглий В.В., Козинець С.В. Регіональна економічна та соціальна географія світу [Текст] / В.В. Безуглий, С.В. Козинець – К. : ВЦ «Академія», 2003. – 687 с.
3. Кузик С.П. Географія туризму : навч. посіб. [Текст] / С.П. Кузик. – К. : Знання, 2011. – 271с.
4. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України : навч. посіб. [Текст] / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук – К. : Альтерпрес, 2008. – 525с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ТЕХНОЛОГІЯ ТУРИСТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Технологічна схема туристської діяльності. Соціально-економічна сутність туризму і туристської діяльності. Основні форми та види туризму. Функції туризму в сучасному суспільстві. Туристична індустрія як сукупність суб'єктів туристичної діяльності. Поняття та види туристичних ресурсів. Ресурсозабезпеченість України.

2. Правові основи туристичної діяльності. Міжнародне регулювання туристичної діяльності. Державне регулювання та правові основи туристичної діяльності в Україні. Нормативно-правова база туризму. Стандарти туристичного обслуговування. Організаційні аспекти створення туристичних підприємств. Ліцензування та сертифікація.

3. Технологія створення туристичного продукту та організація подорожей. Технологічні процеси в галузі туристичної діяльності. Структура туристичного продукту. Класифікація турів і маршрутів. Проектування турів і маршрутів. Порядок складання програми перебування туристів. Технологія формування турів.

4. Технологія збуту туристичного продукту. Технологія збуту ТП, канали розподілу туристичного продукту, формування збутової мережі. Управління збутом туристичного продукту. Взаємодія туристичного підприємства з партнерами на основі ділових відносин. Інформаційні технології в діяльності туристичних підприємств. Особливості рекламної діяльності в туризмі.

5. Основи туropolерейтингу. Агентська угода, договір-доручення, зміст типового договору, договори з постачальниками послуг. Претензійна робота в туристичній діяльності. Організація туристичних формальностей під час надання туристичних послуг. Види туристичних формальностей. Порядок отримання акредитації туристичними підприємствами у посольствах іноземних країн. Система розрахунків на зовнішньоекономічному ринку. Кліринг, картки, дорожні чеки. Технологія документального забезпечення процесу оформлення туристичного продукту.

6. Технологічний процес споживання туристичного продукту. Процес обслуговування туристів та технологія гостинності. Стратегія обслуговування в туризмі. Професійна діяльність в туристичній галузі. Вимоги до знань, вмінь працівника. Етика спілкування. Соціально-психологічні особливості обслуговування клієнтів туристичного підприємства. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність.

7. Організація надання послуг засобами розміщення туристів. Загальна характеристика засобів розміщення туристів. Готельна послуга, її специфіка та основні компоненти. Процес надання готельних послуг туристам.

Орієнтовні питання для додаткового вступного випробування

1. Основні форми та види туризму.
2. Функції туризму в сучасному суспільстві.
3. Туристична індустрія як сукупність суб'єктів туристичної діяльності.
4. Поняття та види туристичних ресурсів.
5. Міжнародне регулювання туристичної діяльності.
6. Державне регулювання та правові основи туристичної діяльності в Україні.
7. Нормативно-правова база туризму.
8. Стандарти туристичного обслуговування.
9. Технологія створення туристичного продукту та організація подорожей.
10. Структура туристичного продукту.
11. Класифікація турів і маршрутів.
12. Проектування турів і маршрутів.
13. Порядок складання програми перебування туристів.
14. Технологія формування турів.
15. Інформаційні технології в діяльності туристичних підприємств.
16. Особливості рекламної діяльності в туризмі.
17. Претензійна робота в туристичній діяльності.

18. Організація туристичних формальностей під час надання туристичних послуг.
19. Види туристичних формальностей.
20. Порядок отримання акредитації туристичними підприємствами у посольствах іноземних країн.
21. Стратегія обслуговування в туризмі.
22. Соціально-психологічні особливості обслуговування клієнтів туристичного підприємства.
23. Якість туристичного продукту та його конкурентоспроможність.
24. Загальна характеристика засобів розміщення туристів.
25. Готельна послуга, її специфіка та основні компоненти.
26. Процес надання готельних послуг туристам.

Список рекомендованої літератури

1. Законодавство України про туризм і готельну справу : збірник офіційних текстів законів станом на 2 вересня 2012 року / Україна. Закони. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 242 с.
2. Кифяк В.Ф. Організація туристичної діяльності в Україні [Текст] / В.Ф. Кифяк. – Чернівці : Зелена Буковина, 2003. – 312 с.
3. Любіцева О.О. Методика розробки турів : навч. посіб. [Текст] / О.О. Любіцева. – К. : Альтерпрес, 2003. – 104 с.
4. Мальська М.П. Організація туристичного обслуговування: підр. [Текст] / М.П. Мальська, В.В. Худо, Ю.С. Залько. – К. : Знання, 2011. -271 с.

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКСКУРСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1. Основи екскурсійної справи. Поняття екскурсійної теорії. Екскурсійний продукт: його зміст, варіанти екскурсійного обслуговування. Роль екскурсійної практики у розвитку екскурсійної науки. Основні функціональні напрямки роботи туристсько-екскурсійного підприємства. Переваги екскурсійної форми пізнання.

2. Екскурсія: сутність, функції, ознаки. Екскурсія як процес пізнання. Вимірювання ролі екскурсії у часі. Екскурсія як вид діяльності. Екскурсія – форма спілкування. Різні аспекти екскурсії. Ознаки, принципи та функції екскурсії. Спілкування – ознака усіх екскурсій та специфічні ознаки окремих видів екскурсій.

3. Види та зміст екскурсії. Особливості оглядової екскурсії. Особливості тематичної екскурсії, класифікація тематичних екскурсій. Класифікація та особливості літературних екскурсій. Класифікація екскурсій за складом учасників. Класифікація екскурсій за місцем проведення та за способом пересування. Класифікація екскурсій за формою проведення.

4. Методика підготовки нової екскурсії. Схема екскурсії: вступ, основна частина, висновок. Етапи підготовки екскурсії. Відбір та вивчення об'єктів екскурсії. Складання маршруту екскурсії. Визначення техніки проведення екскурсії.

5. Методика проведення екскурсії. Види прийомів показу: попереднього огляду, зорової реконструкції, панорамного показу, зорового монтажу, локалізації подій, абстрагування, зорового порівняння, інтеграції, асоціації, руху, зорової аналогії, перемикання уваги, меморіальної дошки. Класифікація методичних прийомів розповіді. Види методичних прийомів розповіді. Особливі методичні прийоми.

6. Професійна майстерність екскурсовода. Практичні вміння і навички екскурсовода. Особистість екскурсовода. Шляхи підвищення екскурсійної майстерності. Вміння та навички екскурсовода. Мовний етикет: його вимоги та правила. Зовнішній вигляд екскурсовода. Манери екскурсовода. Культура поведінки екскурсовода, шляхи її формування.

Орієнтовні питання для додаткового вступного випробування

1. Роль екскурсійної практики у розвитку екскурсійної науки.
2. Основні функціональні напрямки роботи туристсько-екскурсійного підприємства.
3. Екскурсія як процес пізнання.
4. Вимірювання ролі екскурсії у часі.
5. Ознаки, принципи та функції екскурсії.
6. Класифікація екскурсій за змістом.
7. Особливості оглядової екскурсії.
8. Особливості тематичної екскурсії, класифікація тематичних екскурсій.
9. Класифікація та особливості літературних екскурсій.
10. Класифікація екскурсій за складом учасників.
11. Класифікація екскурсій за місцем проведення та за способом пересування.
12. Класифікація екскурсій за формою проведення.
13. Етапи підготовки екскурсії.
14. Відбір та вивчення об'єктів екскурсії.
15. Складання маршруту екскурсії.
16. Визначення техніки проведення екскурсії.
17. Класифікація методичних прийомів розповіді.
18. Особливі методичні прийоми.
19. Практичні вміння і навички екскурсовода.
20. Особистість екскурсовода.
21. Шляхи підвищення екскурсійної майстерності.
22. Мовний етикет, його вимоги та правила.
23. Зовнішній вигляд екскурсовода.
24. Манери екскурсовода.
25. Культура поведінки екскурсовода, шляхи її формування.

Список рекомендованої літератури

1. Бабарицька В.К. Екскурсознавство і музеєзнавство : навч. посіб. [Текст] / В.К. Бабарицька, А.Я. Короткова, О.Ю. Малиновська. – К. : Альтпрес, 2007. – 464 с.
2. Ішекова Т.В. Екскурсійна справа : навч. посіб. [Текст] / Т.В. Ішекова. – К. : Наукова книга, 2006. – 275 с.
3. Нездоймінов С.Г. Організація екскурсійних послуг : навч. посіб. [Текст] / С.Г. Нездоймінов. – Одеса: Астропринт, 2011. – 216 с.
4. Чагайда І.М. Екскурсознавство : навч. посіб. [Текст] / І.М. Чагайда, С.В. Грибакова. – К. : Кондор, 2004. – 204 с.

КРИТЕРІЇ
оцінювання підготовленості вступників на додатковому вступному
випробуванні для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 242 «Туризм» (освітня програма «Туризм»)

Структура оцінки додаткового вступного випробування

Оцінка додаткового вступного випробування (за шкалою від 100 до 200 балів) складається із суми балів, виставлених фаховою атестаційною комісією в результаті перевірки письмової роботи вступника, виконаної ним на додатковому вступному випробуванні, за відповіді вступника на кожне з трьох питань білета додаткового вступного випробування.

Порядок оцінювання підготовленості вступників

Оцінка додаткового вступного випробування визначається у такому порядку:

1) виставляють бали за відповіді на кожне питання білета додаткового вступного випробування виходячи із наведених нижче критеріїв оцінювання відповідей;

2) обчислюють оцінку додаткового вступного випробування за формулою:

$$O = 100 + \sum_{i=1}^3 B_i,$$

де B_i – кількість балів за відповідь на i -е питання.

Відповіді у чернетці не перевіряються та до уваги не беруться.

Критерії оцінювання відповідей на питання

Відповідь на перше питання білета оцінюється балами від 0 до 34, відповіді на друге та третє питання – балами від 0 до 33.

Відповідь на питання оцінюють виходячи із наведених у таблиці характеристик відповіді.

Кількість балів	Характеристика відповіді
27–34 (33)	<p>Повна, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого питання; демонструє здатність вступника вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання не менше ніж на 90 %.</p> <p>Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на питання.</p>
20–26	<p>Досить повна, без суттєвих неточностей, наведена у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого питання; демонструє здатність вступника впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання на 70–90 %.</p>
13–19	<p>Не зовсім повна, із неточностями та окремими незначними помилками, наведена в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого питання, демонструє здатність вступника відтворювати основну інформацію відповідно до поставленого питання.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання на 50–70 %.</p>
1–12	<p>Фрагментарна, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого питання, демонструє наявність у вступника утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого питання.</p> <p>Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання менше ніж на 50 %.</p>
0	<p>Відповідь не надано або надана відповідь не відповідає поставленому питанню</p>

Оцінка додаткового вступного випробування від 100 до 119 балів вважається незадовільною.

КРИТЕРІЇ
оцінювання підготовленості вступників на додатковому вступному
випробуванні (співбесіді) для вступу на навчання для здобуття ступеня
магістра за спеціальністю 242 «Туризм» (освітня програма «Туризм»)
іноземних громадян

Структура оцінки додаткового вступного випробування (співбесіди)

Оцінка додаткового вступного випробування (за шкалою від 0 до 100 балів), проведеного у формі співбесіди, складається із суми балів, виставлених фаховою атестаційною комісією за результатами співбесіди зі вступником на додатковому вступному випробуванні за відповіді на кожне з трьох питань для співбесіди.

Порядок оцінювання підготовленості вступників

Оцінка додаткового вступного випробування, проведеного у формі співбесіди, визначається у такому порядку:

1) виставляють бали за відповіді на кожне питання для співбесіди виходячи із наведених нижче критеріїв оцінювання відповідей;

2) обчислюють оцінку додаткового вступного випробування за формулою:

$$O = \sum_{i=1}^3 B_i,$$

де B_i – кількість балів за відповідь на i -е питання для співбесіди.

Критерії оцінювання відповідей на питання

Відповідь на перше питання для співбесіди оцінюється балами від 0 до 34, відповіді на друге та третє питання – балами від 0 до 33.

Відповідь на питання оцінюють таким чином:

від 27 до 34 (33) балів ставлять вступнику, який надав повну, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про всебічні, систематизовані та глибокі знання з поставленого питання; демонструє здатність вступника вільно оперувати здобутими знаннями: диференціювати та інтегрувати їх, відтворювати та аналізувати отриману інформацію, робити обґрунтовані висновки та узагальнення, виявляти й відстоювати власну позицію, переконливо висловлювати думку та чітко формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання не менше ніж на 90 %. Відповідь оцінюють у максимальну кількість балів тільки за умови надання вичерпної відповіді на питання;

від 20 до 26 балів ставлять вступнику, який надав досить повну, без суттєвих неточностей, у логічно правильній послідовності відповідь, яка свідчить про ґрунтовні та систематизовані знання з поставленого питання;

демонструє здатність вступника впевнено оперувати здобутими знаннями: відтворювати та аналізувати отриману інформацію, пояснювати основні закономірності, робити висновки, чітко висловлювати думку та формулювати відповідь. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання на 70–90 %;

від 13 до 19 балів ставлять вступнику, який надав не зовсім повну, із неточностями та окремими незначними помилками, в основному у правильній послідовності відповідь, яка свідчить про задовільні знання з поставленого питання, демонструє здатність вступника відтворювати основну інформацію відповідно до поставленого питання. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання на 50–70 %;

від 1 до 12 балів ставлять вступнику, який надав фрагментарну, із суттєвими неточностями та принциповими помилками відповідь, яка свідчить про неповноту знань з поставленого питання, демонструє наявність у вступника утруднень при відтворенні інформації відповідно до поставленого питання. Як правило, таку оцінку отримує вступник, який відповів на питання менше ніж на 50 %;

0 балів ставлять вступнику, який не надав відповідь на поставлене питання або надана вступником відповідь не відповідає поставленому питанню.

Оцінка проведеного у формі співбесіди додаткового вступного випробування від 0 до 59 балів вважається незадовільною.